

ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

**«ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН, БЕЗПЕКИ
ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ»**

Затверджено на засіданні кафедри
мовних та гуманітарних дисциплін
Протокол № 1 від 03.09.2024 р.

Запоріжжя 2024

УКЛАДАЧ(І):

Князькова Любов, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри мовних та гуманітарних дисциплін.

УЗГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми
«Безпека праці та виробничих процесів»

Наталія
ВОЛОДЧЕНКОВА

Гарант освітньої програми
«Бізнес-аналітика»

Костянтин
МОЙСЕЄНКО

Гарант освітньої програми
«Відкрита розробка родовищ»

Ольга БОГОМАЗ

Гарант освітньої програми
«Підземна розробка родовищ»

Світлана САХНО

Гарант освітньої програми
«Збагачення корисних копалин»

Ігор МЛАДЕЦЬКИЙ

Гарант освітньої програми
«Розробка родовищ корисних копалин»

Іван САХНО

Гарант освітньої програми
«Маркшейдерський супровід розробки родовищ корисних копалин»

Ганна БРУЙ

Гарант освітньої програми
«Мехатроніка у гірничо-металургійному комплексі»

Світлана МАЛИГІНА

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Завідувач кафедри

Надія РАГУЛІНА

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Опис курсу. Курс «Правове регулювання трудових відносин, безпеки праці та соціального забезпечення працівників» дозволить зрозуміти основні теоретичні дефініції у галузі трудового права та права соціального забезпечення, зміст нормативних актів, що регулюють трудові відносини та відносини соціального забезпечення, а також набути необхідних практичних навичок у застосуванні законодавства про працю, навчитись використовувати їх у різних життєвих ситуаціях, що вимагають прийняття юридично грамотних рішень, кваліфікованого правозастосування в царині соціально-трудова відносин.

Дисципліна розглядає: 1) правове регулювання трудових відносин, безпеки праці; 2) правове регулювання соціального забезпечення працівників. Особливістю курсу є те що трудовому законодавству та законодавству про соціальне забезпечення належить першорядна роль у забезпеченні прав працівників. Воно конкретизує і доповнює конституційні права у галузі праці та соціального забезпечення, визначає умови їх використання, охорони і відновлення у разі їх порушення. Отримані знання сприятимуть підвищенню правосвідомості, можуть бути необхідними у разі порушення конституційних прав працівників в умовах європейської інтеграції України та імплементації європейських соціальних стандартів у законодавство України.

Дисципліна є обов'язковою для вивчення здобувачами вищої освіти зі спеціальності «Цивільна безпека», оскільки дає знання для здійснення професійної діяльності. Якщо проблематика курсу і прагнення підвищити правову культуру та професійну обізнаність у сфері праці та соціального забезпечення працівників є предметом інтересів здобувачів вищої освіти інших спеціальностей – доцільно звернутися за консультацією щодо вибору дисципліни «Правове регулювання трудових відносин, безпеки праці та соціального забезпечення працівників» серед інших.

Вимоги:

- наявність базових знань щодо історії, права, суспільствознавства;
- розуміння основ організації держави та її ролі у демократичному суспільстві;
- знання основних категорій права, розуміння правотворчості та правозастосування;
- знання та навички щодо взаємовідносин людини і громадянського суспільства;
- наявність корпоративного облікового запису @mipolytech.education, Microsoft Teams, Word, Excel;
- наявність особистого логіну та паролю в Moodle (для отримання або поновлення слід звернутися до куратора групи).

Програмні результати навчання:

- володіти культурою мислення, технологією освоєння соціального досвіду на рівні, необхідному для професійної діяльності;
- аналізувати суспільні явища й процеси на рівні, необхідному для професійної діяльності, знати нормативно-правові засади забезпечення цивільного захисту, охорони праці, питання нормативного регулювання забезпечення заходів у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки об'єктів і територій;
- розробляти тексти та документи з питань професійної діяльності, спілкуватися українською професійною мовою; читати й розуміти фахову іншомовну літературу, використовуючи її у соціальній і професійній сферах; демонструвати культуру мислення та виявляти навички щодо організації культурного діалогу на

рівні, необхідному для професійної діяльності;

- знати нормативно-правові засади регулювання трудових відносин, забезпечення охорони праці та соціального забезпечення;

- спроможність застосовувати отримані знання правових основ регулювання трудових та соціально-забезпечувальних відносин, охорони праці у практичній діяльності;

- здатність використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність;

- застосовувати отримані знання правових основ цивільного захисту, охорони праці у практичній діяльності;

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у своїй професійній сфері та вміти самостійно працювати, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення; демонструвати здатність діяти свідомо на основі етичних принципів (в т.ч. неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності), цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

Організація курсу, форми та методи навчання.

- Освітній процес будується як комбінація лекцій та самостійного вивчення навчального матеріалу на платформі Moodle – з одного боку, та проблемно орієнтованих семінарських занять і практичних занять з відпрацювання ситуативних завдань – з іншого.

- Відвідування лекційних занять є бажаним, однак не обов'язковим; від здобувачів вищої освіти очікується ознайомлення з матеріалом перед лекцією, що дозволить побудувати лекційне заняття у вигляді сполучення пояснень викладача та обговорення проблемних питань, які виникли при підготовці до лекції.

- Семінари і практичні заняття передбачають обов'язкове виконання тестових завдань на платформі Moodle (15-20 тестів до кожної теми в залежності від актуальності та складності), а також обговорення умовно змодельованих ситуацій та розбір реальних кейсів за матеріалами відкритого доступу; їх відвідування є бажаним.

- Від здобувача вищої освіти потребується виконати індивідуальні завдання та модульні контрольні роботи у терміни, встановлені у розділі «Розподіл балів за контрольними точками та графік їх виконання».

- З урахуванням поточної ситуації від учасників освітнього процесу очікується виконання вимог безпеки при сигналі «Повітряна тривога», санкції за залишення заняття або неявку на заняття не застосовуються.

- Опціонально доступні індивідуальні та групові консультації. З викладачем можна зв'язатися через електронну пошту, в чаті або в персональній розмові в MS Teams.

Мова освітнього процесу: українська, англійська (окремі джерела літератури).

2. НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

Для варіанту вивчення дисципліни як обов'язкового компоненту освітніх програм

Змістовий модуль 1. Правове регулювання трудових відносин, безпеки праці.

Тема 1. Трудові правовідносини.

Поняття трудових правовідносин. Структура трудових правовідносин, виокремлення поняття індивідуально-трудова правовідносин.

Правовідносини з працевлаштування працівників. Колективні правовідносини (правовідносини соціального партнерства). Трудові правовідносини що виникають з приводу контролю за дотриманням трудового законодавства. Трудові відносини з приводу розгляду трудових спорів.

Суб'єкти трудових відносин. Критерії класифікації учасників трудових правовідносин. Працівники як суб'єкти трудових правовідносин. Трудова правосуб'єктність та її особливості. Правовий статус робітника та роботодавця в Україні. Концепція юридичної особи, як суб'єкту трудових правовідносин.

Правове становище профспілок у трудових правовідносинах. Класифікація прав та функції профспілок. Юридичні гарантії діяльності профспілок в Україні. Юридична відповідальність за перешкоджання діяльності профспілок.

Тема 2. Джерела трудового права України.

Поняття джерел трудового права. Ознаки джерел трудового права. Визначення критеріїв класифікації джерел трудового права. Характеристика нормативного акту, як основного джерела трудового права в Україні. Нормативні акти, видані відповідними органами України.

Акти договірної та локальної характеру як джерела трудового права: поняття та характеристика. Роль локальної правотворчості у трудовому праві. Визначення нормативних договорів, як джерел трудового права.

Локальна норма в трудовому праві: поняття та роль у регулюванні трудових відносин. Основні напрямки локальної правотворчості. Акти судової влади, як джерела трудового права: їх характеристика. Роль актів судової влади в регулюванні трудових правовідносин.

Система джерел трудового права України. Конституція України як основне джерело трудового права. Джерела міжнародного правового регулювання праці. Кодекс законів про працю України. Система законів, що регулюють соціально-трудова відносини. Підзаконні акти, що регулюють працю працівників. Постанови і розпорядження Кабінету Міністрів у галузі праці. Акти соціального партнерства. Угоди, колективні договори, інші локальні нормативно-правові акти.

Тема 3. Зайнятість та працевлаштування.

Законодавство про зайнятість населення. Закон України «Про зайнятість населення» від 05 липня 2012р. з наступними змінами та доповненнями. Поняття зайнятості. Форми зайнятості. Основні принципи державної політики у сфері зайнятості та працевлаштування. Правовий статус безробітного. Поняття безробітного і підходящої роботи. Право громадян на забезпечення зайнятості і працевлаштування. Поняття та види працевлаштування. Правова організація працевлаштування. Порядок працевлаштування громадян. Органи з працевлаштування громадян. Державна служба зайнятості, її права та обов'язки.

Державні гарантії зайнятості населення (загальні та додаткові). Стадії працевлаштування. Особливості працевлаштування окремих категорій громадян (молоді, осіб з інвалідністю та інших). Соціальні гарантії громадянам у сфері зайнятості. Порядок реєстрації громадян як безробітних. Професійна підготовка, підвищення кваліфікації і перепідготовка безробітних громадян. Сприяння зайнятості громадян, які потребують соціального захисту. Види виплат і допомоги у зв'язку з безробіттям. Органи з контролю за додержанням законодавства про зайнятість населення

Тема 4. Соціальний діалог у сфері праці. Колективні угоди і договори.

Законодавство про регулювання колективно-договірних відносин. Основні принципи колективно-договірного регулювання. Мета та форми соціального партнерства. Визначення колективних угод та їх ролі у трудових відносинах в Україні. Сфера дії колективних договорів та угод. Закон України від 23 лютого 2023 року «Про колективні угоди і договори».

Зміст колективної угоди, їх видова характеристика. Колективні переговори, порядок їх проведення, правове регулювання процесуальних питань проведення колективних переговорів. Органи які здійснюють контроль за виконанням колективного договору, їх повноваження в Україні.

Поняття і сторони колективного договору, угоди. Сфера дії законодавства про колективні договори. Принципи розробки та укладання колективних договорів та угод. Соціально-правове значення колективного договору.

Вирішення спорів між сторонами колективного договору. Відповідальність за порушення законодавства про колективні договори та угоди.

Контроль за виконанням зобов'язань колективних договорів та угод згідно законодавства України. Відповідальність за порушення колективних договорів і угод згідно законодавства України.

Тема 5. Трудовий договір.

Законодавче визначення трудового договору. Значення трудового договору як одного з важливіших інститутів трудового права. Загальні риси та відмінності трудового договору та трудової угоди. Перелік ознак трудового договору.

Поняття форми трудового договору. Зміст трудового договору. Загальний порядок укладення трудового договору. Види трудових договорів за різноманітними критеріями класифікації: терміном дії, характером, порядком укладання. Особливості укладання трудового договору у період дії воєнного часу.

Характеристика контракту як особливої форми трудового договору, його основні риси. Сфера застосування. Визначення місця роботи та трудової функції як обов'язкових умов трудового договору, їх значення, сутність. Класифікація трудового договору за: терміном дії; характером, кількістю виконуваних трудових функцій; порядком виникнення трудових правовідносин.

Особливості укладення трудового договору між працівником і фізичною особою (роботодавцем) та з надомниками. Трудові договори з тимчасовими та сезонними працівниками, їх особливості. Особливості укладення трудового договору на роботу за сумісництвом.

Спрощений механізм регулювання трудових відносин. Спрощений режим регулювання трудових відносин, введений Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення регулювання трудових відносин у сфері малого і середнього підприємництва та зменшення адміністративного навантаження на підприємницьку діяльність» від 19.07.2022 № 2434-IX. Трудовий договір с нефіксованим робочим днем. Трудовий договір про

дистанційну роботу, трудовий договір з домашніми працівниками. Зміна умов трудового договору. Зміна істотних умов трудового договору.

Переведення, переміщення: правове регулювання. Гарантії працівників при зміні істотних умов праці. Припинення трудового договору: поняття, загальний порядок. Види припинення трудового договору в залежності від волевиявлення: працівника, роботодавця, третьої особи, яка не є стороною трудового договору. Класифікація причин припинення трудового договору в залежності від поведінки працівника.

Визначення відсторонення працівника від роботи: випадки, порядок, правове регулювання, правові наслідки відсторонення. Призупинення трудового договору у період воєнного часу.

Тема 6. Правове регулювання робочого часу та часу відпочинку.

Поняття робочого часу і значення його правового регулювання. Гарантії щодо робочого часу. Поняття і види робочого тижня, робочого дня, зміни. Види робочого часу. Нормальна тривалість робочого часу. Скорочена тривалість робочого часу. Неповний робочий час. Поняття режиму робочого часу, порядок його встановлення. П'ятиденний і шестиденний робочий тиждень і тривалість щоденної роботи. Початок і закінчення роботи. Спеціальний режим правового регулювання робочого часу. Тривалість роботи напередодні святкових, неробочих і вихідних днів та уночі. Неповний робочий час. Ненормований робочий день. Порядок обліку робочого часу. Поденний і щотижневий облік робочого часу. Підсумований облік робочого часу. Гнучкі графіки роботи. Поділ робочого дня на частини. Спрощений режим регулювання робочого часу, введений Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення регулювання трудових відносин у сфері малого і середнього підприємництва та зменшення адміністративного навантаження на підприємницьку діяльність» від 19.07.2022 № 2434-ІХ. Поняття і порядок застосування надурочних робіт. Виняткові випадки застосування надурочної роботи. Заборона залучення до надурочних робіт окремих категорій працівників. Граничні норми застосування надурочних робіт. Компенсація надурочних робіт. Особливості регулювання робочого часу у період воєнного стану.

Поняття і види часу відпочинку. Перерви упродовж робочого дня (зміни) для відпочинку та харчування. Щотижневий безперервний відпочинок (вихідні дні). Святкові і неробочі дні. Поняття і види відпусток. Державні гарантії права на відпустку. Щорічна основна відпустка. Види щорічної відпустки. Тривалість щорічної основної відпустки. Порядок надання відпусток. Черговість надання відпусток. Випадки перенесення щорічної відпустки на вимогу працівника. Додаткові відпустки. Соціальні відпустки. Відпустки без збереження заробітної плати.

Тема 7. Правове регулювання оплати праці. Гарантійні та компенсаційні виплати.

Поняття заробітної плати. Структура заробітної плати: основна заробітна плата, додаткова заробітна плата, інші заохочувальні і компенсаційні виплати. Методи регулювання заробітної плати. Державне регулювання оплати праці. Договірне регулювання оплати праці. Оплата праці за контрактом. Організація оплати праці на підприємствах, в установах і організаціях. Тарифна система заробітної плати та її елементи. Значення тарифної системи для регулювання оплати праці. Оплата праці працівників установ і організацій, що фінансуються з бюджету. Нормування праці. Норми праці. Норми виробітку. Норми часу. Норми обслуговування. Норми чисельності. Нормоване завдання. Відрядні розцінки. Форми матеріального стимулювання праці: премії та винагорода за підсумками роботи за рік. Надбавки і доплати до заробітної плати за високу кваліфікацію та майстерність.

Оплата праці у разі відхилення від установлених умов праці. Оплата праці при виконанні робіт різної кваліфікації. Гарантійні виплати й доплати: поняття, види, правове регулювання компенсаційних виплат.

Тема 8. Дисципліна праці.

Поняття трудової дисципліни. Інститут трудової дисципліни: його структура та змістовна характеристика. Поняття та види методів забезпечення трудової дисципліни. Внутрішній трудовий розпорядок: поняття, централізоване й локальне правове регулювання. Зміст і класифікація трудових обов'язків працівника та роботодавця. Заохочення у трудовому праві: поняття, класифікація та порядок застосування. Заохочення працівників за особливі трудові заслуги. Основні ознаки дисциплінарної відповідальності працівників. Законність, обґрунтованість та справедливність: індивідуалізація видів дисциплінарного стягнення; обмеження строку дії дисциплінарного стягнення. Правові гарантії притягнення працівника до дисциплінарної відповідальності.

Стадії накладення дисциплінарного стягнення. Виявлення дисциплінарного проступку. Застосування дисциплінарного стягнення. Виконання дисциплінарного стягнення. Оскарження та зняття дисциплінарного стягнення.

Дисциплінарні стягнення та їх види. Види дисциплінарних стягнень, що застосовуються до окремих категорій працівників.

Порядок застосування дисциплінарних стягнень. Органи, правомочні застосовувати дисциплінарні стягнення. Строк для застосування дисциплінарного стягнення. Дисциплінарні звільнення. Оскарження та зняття дисциплінарних стягнень.

Інші заходи правового впливу, що застосовуються до порушників трудової дисципліни. Застосування заходів громадського впливу до порушників трудової дисципліни трудовим колективом.

Тема 9. Матеріальна відповідальність учасників трудових відносин.

Поняття матеріальної відповідальності сторін трудового договору. Поняття та особливості матеріальної відповідальності працівників за шкоду, заподіяну роботодавцю. Мета та значення матеріальної відповідальності сторін трудового договору. Відмінність матеріальної відповідальності працівників від майнової відповідальності, передбаченої нормами цивільного права: за суб'єктом заподіяння шкоди, підставами та умовами матеріальної відповідальності, межею матеріальної відповідальності, розміром. Порядок покриття шкоди. Загальні підстави й умови матеріальної відповідальності працівників.

Підстави матеріальної відповідальності працівників. Трудове майнове правопорушення: порушення працівником трудових обов'язків; наявність заподіяної працівником прямої дійсної шкоди майну роботодавця. Умови матеріальної відповідальності працівників: протиправні дії (бездіяльність) працівників; причинний зв'язок між протиправними діями (бездіяльністю) працівників та їх наслідком у вигляді шкоди, що настала; вина працівника, що заподіяв шкоду зумисне або через необережність. Види матеріальної відповідальності працівників. Обмежена матеріальна відповідальність працівників та її розмір. Випадки обмеженої матеріальної відповідальності працівників.

Повна матеріальна відповідальність працівників. Випадки повної матеріальної відповідальності. Підвищена матеріальна відповідальність працівників. Письмові договори про повну матеріальну відповідальність. Визначення розміру шкоди. Порядок покриття шкоди, заподіяної працівником: добровільно, за розпорядженням роботодавця, у судовому порядку.

Матеріальна відповідальність роботодавця за шкоду, заподіяну працівникові. Випадки матеріальної відповідальності роботодавця перед працівником. Порушення роботодавцем права працівника на працю. Порушення роботодавцем права працівника на здорові і безпечні умови праці - незабезпечення роботодавцем здорових і безпечних умов праці при виконанні працівником трудових обов'язків.

Тема 10. Правове регулювання охорони праці.

Поняття охорони праці та її значення. Законодавство про охорону праці. Право працівника на охорону праці. Гарантії прав на охорону праці при укладанні трудового договору та під час роботи. Організація охорони праці на виробництві. Повноваження роботодавця у сфері охорони праці. Повноваження працівників у сфері охорони праці. Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій. Навчання з питань охорони праці. Служба охорони праці на підприємстві. Комісії з питань охорони праці.

Спеціальні правила охорони праці на важких, шкідливих і небезпечних роботах. Право працівника на пільги і компенсації за важкі, шкідливі та небезпечні умови праці. Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. Перелік обставин, за яких настає страховий випадок державного соціального страхування громадян: а) від нещасного випадку на виробництві та б) через ймовірність професійного захворювання. Поняття нещасного випадку та професійного захворювання.

Охорона праці неповнолітніх. Заборона застосування праці неповнолітніх на важких роботах, роботах із шкідливими і небезпечними умовами праці та на підземних роботах. Вік прийняття на роботу. Медичний огляд неповнолітніх віком до 18 років. Заборона залучення неповнолітніх до нічних, понаднормових робіт і робіт у вихідні дні. Пільги щодо робочого часу та надання відпусток. Тривалість робочого часу неповнолітніх. Інші умови праці неповнолітніх, що визначені законодавством.

Тема 11. Трудові спори.

Загальна характеристика трудових спорів. Поняття і види трудових спорів. Класифікація трудових спорів. Причини виникнення трудових спорів. Органи, що розглядають трудові спори.

Принципи розгляду трудових спорів. Підвідомчість трудових спорів. Індивідуальні трудові спори. Органи з розгляду індивідуальних трудових спорів. Комісія з трудових спорів (КТС): порядок створення, компетенція. Порядок і строки розгляду індивідуального трудового спору в КТС. Винесення рішення та його виконання. Розгляд індивідуальних трудових спорів у місцевих судах.

Колективні трудові спори. Органи з вирішення колективних трудових спорів: примирна комісія; трудовий арбітраж. Порядок їх створення та компетенція. Порядок прийняття і виконання рішення щодо колективного трудового спору. Незалежний посередник. Національна служба посередництва і примирення. Право на страйк і його реалізація. Правові наслідки законного і незаконного страйку.

Тема 12. Нагляд і контроль за дотриманням законодавства про працю.

Поняття і система органів з нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю та їх повноваження. Види нагляду та контролю за додержанням законодавства України про працю.

Державний нагляд і державний контроль за додержанням законодавства про працю. Повноваження місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування у сфері охорони праці. Громадський контроль за додержанням законодавства про працю: професійні спілки, спеціальні органи у складі профспілок

- правова і технічна інспекція праці, трудові колективи та їх постійний орган - рада трудового колективу та ін.

Юридична відповідальність за порушення законодавства України про працю. Кримінальна відповідальність. Адміністративна відповідальність. Дисциплінарна відповідальність. Матеріальна відповідальність.

Змістовий модуль 2. Правове регулювання соціального забезпечення працівників.

Тема 13. Правові відносини з соціального забезпечення.

Поняття та види соціально-забезпечувальних правовідносин. Видове різноманіття правовідносин у сфері соціального забезпечення. Матеріальні та процедурні правовідносини.

Суб'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин. Громадяни як суб'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин. Уповноважені державою органи та організації як суб'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин: а) державні органи; б) соціальні фонди; в) інші державні організації, підприємства та установи.

Зміст соціально-забезпечувальних правовідносин. Юридичні факти, які зумовлюють виникнення, зміну чи припинення соціально-забезпечувальних правовідносин.

Трудовий стаж. Поняття, ознаки та види стажу, як умови виникнення права на соціальне забезпечення. Кількісні та якісні характеристики трудового стажу. Загальний трудовий стаж. Періоди, що зараховуються до стажу роботи. Спеціальний трудовий стаж. Вислуга років та порядок її обчислення. Юридичне значення спеціального трудового стажу.

Страховий стаж: поняття та значення. Особливості обчислення та підтвердження страхового стажу з окремих видів загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Тема 14. Соціальні ризики.

Поняття та правові ознаки соціального ризику. Ознаки соціального ризику як інституту права соціального забезпечення. Класифікація соціальних ризиків: за критерієм організаційно-правової форми соціального забезпечення та за змістом. Непрацездатність як соціальний ризик. Види непрацездатності. Об'єктивно-фізіологічна та об'єктивно-юридична непрацездатність (реальна та презюмована). Юридичні факти, що зумовлюють постійну непрацездатність.

Пенсійний вік. Поняття, ознаки та причини інвалідності. Порядок встановлення інвалідності. Групи інвалідності. Загальне захворювання. Трудове каліцтво та професійне захворювання. Поняття, порядок встановлення та підтвердження тимчасової втрати працездатності. Юридичні факти, що зумовлюють тимчасову непрацездатність громадянина. Листок непрацездатності.

Втрата годувальника як соціальний ризик. Непрацездатні члени сім'ї померлого годувальника.

Тема 15. Види соціального забезпечення в Україні.

Поняття, види та особливості організаційно-правових форм соціального забезпечення. Законодавство України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Поняття соціального страхування, його види та організаційні засади. Поняття страховиків та страхувальників. Страховий випадок як об'єкт загальнообов'язкового державного соціального страхування. Організація пенсійного страхування в Україні. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування". Організація обов'язкового соціального страхування у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю. Соціальне страхування від

нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності. Соціальне страхування на випадок безробіття. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття". Відповідальність платників обов'язкових страхових внесків за ухилення від реєстрації і сплати внесків

Тема 16. Пенсійне забезпечення в Україні.

Поняття, види та ознаки пенсій. Пенсія за віком: загальна характеристика. Умови призначення пенсії за віком. Обчислення пенсії за віком. Надбавки до пенсії за віком.

Пільгові підстави права на пенсію за віком. Порядок призначення та обчислення.

Пенсії в разі інвалідності: а) внаслідок нещасного випадку, інших випадків трудового каліцтва чи професійного захворювання; б) внаслідок загального захворювання. Розміри пенсії в разі інвалідності. Надбавки на догляд.

Пенсії в разі втрати годувальника. Порядок їх призначення і виплати. Особи, що мають право на призначення такої пенсії.

Порядок призначення та виплати пенсій. Пенсійний фонд України. Повноваження Пенсійного фонду України.

Пенсії за вислугу років. Види пенсій за вислугу років.

Правове регулювання надання пенсій військовослужбовцям та деяким іншим особам.

Тема 17. Соціальні допомоги та соціальні послуги.

Правові ознаки та види страхових допомог. Підстави для надання допомоги в разі тимчасової непрацездатності. Розміри допомоги у разі тимчасової непрацездатності. Допомога у зв'язку із вагітністю та пологами.

Страхові виплати у зв'язку з нещасним випадком і професійним захворюванням. Моральна (немайнова) шкода, заподіяна умовами виробництва. Страхова допомога на поховання.

Допомоги у зв'язку з безробіттям: види, підстави і розміри. Умови надання допомоги у разі часткового безробіття. Порядок призначення і виплати страхових допомог.

Поняття, ознаки та види державних соціальних допомог. Принципи, за якими виплачуються державні соціальні допомоги. Органи, що призначають державні допомоги. Джерела виплат. Допомоги малозабезпеченим сім'ям.

Допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю. Порядок призначення та виплати допомог та надбавок. Допомога на поховання як вид державної соціальної допомоги. Державні допомоги сім'ям з дітьми: допомога в разі вагітності та пологів; одноразова допомога при народженні дитини; допомога у зв'язку із усиновленням; допомога по догляду за дитиною; допомога на дітей, які перебувають під опікою і піклуванням; допомога самотнім матерям. Порядок призначення та виплати державних соціальних допомог. Соціальні послуги.

Для варіанту вивчення дисципліни як вибіркового компоненту освітніх програм

Змістовий модуль 1. Правове регулювання трудових відносин, безпеки праці.

Тема 1. Трудові правовідносини.

Поняття трудових правовідносин. Структура трудових правовідносин, виокремлення поняття індивідуально-трудових правовідносин.

Правовідносини з працевлаштування працівників. Колективні правовідносини (правовідносини соціального партнерства). Трудові правовідносини що виникають з приводу контролю за дотриманням трудового законодавства. Трудові відносини з приводу розгляду трудових спорів.

Суб'єкти трудових відносин. Критерії класифікації учасників трудових правовідносин. Працівники як суб'єкти трудових правовідносин. Трудова правосуб'єктність та її особливості. Правовий статус робітника та роботодавця в Україні. Концепція юридичної особи, як суб'єкту трудових правовідносин.

Правове становище профспілок у трудових правовідносинах. Класифікація прав та функції профспілок. Юридичні гарантії діяльності профспілок в Україні. Юридична відповідальність за перешкоджання діяльності профспілок.

Тема 2. Джерела трудового права України.

Поняття джерел трудового права. Ознаки джерел трудового права. Визначення критеріїв класифікації джерел трудового права. Характеристика нормативного акту, як основного джерела трудового права в Україні. Нормативні акти, видані відповідними органами України.

Акти договірної та локальної характеру як джерела трудового права: поняття та характеристика. Роль локальної правотворчості у трудовому праві. Визначення нормативних договорів, як джерел трудового права.

Локальна норма в трудовому праві: поняття та роль у регулюванні трудових відносин. Основні напрямки локальної правотворчості. Акти судової влади, як джерела трудового права: їх характеристика. Роль актів судової влади в регулюванні трудових правовідносин.

Система джерел трудового права України. Конституція України як основне джерело трудового права. Джерела міжнародного правового регулювання праці. Кодекс законів про працю України. Система законів, що регулюють соціально-трудові відносини. Підзаконні акти, що регулюють працю працівників. Постанови і розпорядження Кабінету Міністрів у галузі праці. Акти соціального партнерства. Угоди, колективні договори, інші локальні нормативно-правові акти.

Тема 3. Зайнятість та працевлаштування.

Законодавство про зайнятість населення. Закон України «Про зайнятість населення» від 05 липня 2012р. з наступними змінами та доповненнями. Поняття зайнятості. Форми зайнятості. Основні принципи державної політики у сфері зайнятості та працевлаштування. Правовий статус безробітного. Поняття безробітного і підходящої роботи. Право громадян на забезпечення зайнятості і працевлаштування. Поняття та види працевлаштування. Правова організація працевлаштування. Порядок працевлаштування громадян. Органи з працевлаштування громадян. Державна служба зайнятості, її права та обов'язки. Державні гарантії зайнятості населення (загальні та додаткові). Стадії працевлаштування. Особливості працевлаштування окремих категорій громадян (молоді, осіб з інвалідністю та інших). Соціальні гарантії громадянам у сфері зайнятості. Порядок реєстрації громадян як безробітних. Професійна підготовка, підвищення кваліфікації і перепідготовка безробітних громадян. Сприяння зайнятості громадян, які потребують соціального захисту. Види виплат і допомоги у зв'язку з безробіттям. Органи з контролю за додержанням законодавства про зайнятість населення

Тема 4. Соціальний діалог у сфері праці. Колективні угоди і договори.

Законодавство про регулювання колективно-договірних відносин. Основні принципи колективно-договірного регулювання. Мета та форми соціального партнерства. Визначення колективних угод та їх ролі у трудових відносинах в Україні. Сфера дії колективних договорів та угод. Закон України від 23 лютого 2023 року «Про колективні угоди і договори».

Зміст колективної угоди, їх видова характеристика. Колективні переговори, порядок їх проведення, правове регулювання процесуальних питань проведення колективних переговорів. Органи які здійснюють контроль за виконанням колективного договору, їх повноваження в Україні.

Поняття і сторони колективного договору, угоди. Сфера дії законодавства про колективні договори. Принципи розробки та укладання колективних договорів та угод. Соціально-правове значення колективного договору.

Вирішення спорів між сторонами колективного договору. Відповідальність за порушення законодавства про колективні договори та угоди.

Контроль за виконанням зобов'язань колективних договорів та угод згідно законодавства України. Відповідальність за порушення колективних договорів і угод згідно законодавства України.

Тема 5. Трудовий договір.

Законодавче визначення трудового договору. Значення трудового договору як одного з важливіших інститутів трудового права. Загальні риси та відмінності трудового договору та трудової угоди. Перелік ознак трудового договору.

Поняття форми трудового договору. Зміст трудового договору. Загальний порядок укладення трудового договору. Види трудових договорів за різноманітними критеріями класифікації: терміном дії, характером, порядком укладання. Особливості укладання трудового договору у період дії воєнного часу.

Характеристика контракту як особливої форми трудового договору, його основні риси. Сфера застосування. Визначення місця роботи та трудової функції як обов'язкових умов трудового договору, їх значення, сутність. Класифікація трудового договору за: терміном дії; характером, кількістю виконуваних трудових функцій; порядком виникнення трудових правовідносин.

Особливості укладення трудового договору між працівником і фізичною особою (роботодавцем) та з надомниками. Трудові договори з тимчасовими та сезонними працівниками, їх особливості. Особливості укладення трудового договору на роботу за сумісництвом.

Спрощений механізм регулювання трудових відносин. Спрощений режим регулювання трудових відносин, введений Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення регулювання трудових відносин у сфері малого і середнього підприємництва та зменшення адміністративного навантаження на підприємницьку діяльність» від 19.07.2022 № 2434-IX. Трудовий договір с нефіксованим робочим днем. Трудовий договір про дистанційну роботу, трудовий договір з домашніми працівниками. Зміна умов трудового договору. Зміна істотних умов трудового договору.

Переведення, переміщення: правове регулювання. Гарантії працівників при зміні істотних умов праці. Припинення трудового договору: поняття, загальний порядок. Види припинення трудового договору в залежності від волевиявлення: працівника, роботодавця, третьої особи, яка не є стороною трудового договору. Класифікація причин припинення трудового договору в залежності від поведінки працівника.

Визначення відсторонення працівника від роботи: випадки, порядок, правове регулювання, правові наслідки відсторонення. Призупинення трудового договору у період воєнного часу.

Тема 6. Правове регулювання робочого часу та часу відпочинку.

Поняття робочого часу і значення його правового регулювання. Гарантії щодо робочого часу. Поняття і види робочого тижня, робочого дня, зміни. Види робочого часу. Нормальна тривалість робочого часу. Скорочена тривалість робочого часу. Неповний робочий час. Поняття режиму робочого часу, порядок його встановлення. П'ятиденний і шестиденний робочий тиждень і тривалість щоденної роботи. Початок і закінчення роботи. Спеціальний режим правового регулювання робочого часу. Тривалість роботи напередодні святкових, неробочих і вихідних днів та уночі. Неповний робочий час. Ненормований робочий день. Порядок обліку робочого часу. Поденний і щотижневий облік робочого часу. Підсумований облік робочого часу. Гнучкі графіки роботи. Поділ робочого дня на частини. Спрощений режим регулювання робочого часу, введений Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення регулювання трудових відносин у сфері малого і середнього підприємництва та зменшення адміністративного навантаження на підприємницьку діяльність» від 19.07.2022 № 2434-IX. Поняття і порядок застосування надурочних робіт. Виняткові випадки застосування надурочної роботи. Заборона залучення до надурочних робіт окремих категорій працівників. Граничні норми застосування надурочних робіт. Компенсація надурочних робіт. Особливості регулювання робочого часу у період воєнного стану.

Поняття і види часу відпочинку. Перерви упродовж робочого дня (зміни) для відпочинку та харчування. Щотижневий безперервний відпочинок (вихідні дні). Святкові і неробочі дні. Поняття і види відпусток. Державні гарантії права на відпустку. Щорічна основна відпустка. Види щорічної відпустки. Тривалість щорічної основної відпустки. Порядок надання відпусток. Черговість надання відпусток. Випадки перенесення щорічної відпустки на вимогу працівника. Додаткові відпустки. Соціальні відпустки. Відпустки без збереження заробітної плати.

Тема 7. Правове регулювання оплати праці. Гарантійні та компенсаційні виплати.

Поняття заробітної плати. Структура заробітної плати: основна заробітна плата, додаткова заробітна плата, інші заохочувальні і компенсаційні виплати. Методи регулювання заробітної плати. Державне регулювання оплати праці. Договірне регулювання оплати праці. Оплата праці за контрактом. Організація оплати праці на підприємствах, в установах і організаціях. Тарифна система заробітної плати та її елементи. Значення тарифної системи для регулювання оплати праці. Оплата праці працівників установ і організацій, що фінансуються з бюджету. Нормування праці. Норми праці. Норми виробітку. Норми часу. Норми обслуговування. Норми чисельності. Нормоване завдання. Відрядні розцінки. Форми матеріального стимулювання праці: премії та винагорода за підсумками роботи за рік. Надбавки і доплати до заробітної плати за високу кваліфікацію та майстерність. Оплата праці у разі відхилення від установлених умов праці. Оплата праці при виконанні робіт різної кваліфікації. Гарантійні виплати й доплати: поняття, види, правове регулювання компенсаційних виплат.

Тема 8. Дисципліна праці.

Поняття трудової дисципліни. Інститут трудової дисципліни: його структура та змістовна характеристика. Поняття та види методів забезпечення трудової дисципліни. Внутрішній трудовий розпорядок: поняття, централізоване

й локальне правове регулювання. Зміст і класифікація трудових обов'язків працівника та роботодавця. Заохочення у трудовому праві: поняття, класифікація та порядок застосування. Заохочення працівників за особливі трудові заслуги. Основні ознаки дисциплінарної відповідальності працівників. Законність, обґрунтованість та справедливність: індивідуалізація видів дисциплінарного стягнення; обмеження строку дії дисциплінарного стягнення. Правові гарантії притягнення працівника до дисциплінарної відповідальності.

Стадії накладення дисциплінарного стягнення. Виявлення дисциплінарного проступку. Застосування дисциплінарного стягнення. Виконання дисциплінарного стягнення. Оскарження та зняття дисциплінарного стягнення.

Дисциплінарні стягнення та їх види. Види дисциплінарних стягнень, що застосовуються до окремих категорій працівників.

Порядок застосування дисциплінарних стягнень. Органи, правомочні застосовувати дисциплінарні стягнення. Строк для застосування дисциплінарного стягнення. Дисциплінарні звільнення. Оскарження та зняття дисциплінарних стягнень.

Інші заходи правового впливу, що застосовуються до порушників трудової дисципліни. Застосування заходів громадського впливу до порушників трудової дисципліни трудовим колективом.

Тема 9. Матеріальна відповідальність учасників трудових відносин.

Поняття матеріальної відповідальності сторін трудового договору. Поняття та особливості матеріальної відповідальності працівників за шкоду, заподіяну роботодавцю. Мета та значення матеріальної відповідальності сторін трудового договору. Відмінність матеріальної відповідальності працівників від майнової відповідальності, передбаченої нормами цивільного права: за суб'єктом заподіяння шкоди, підставами та умовами матеріальної відповідальності, межею матеріальної відповідальності, розміром. Порядок покриття шкоди. Загальні підстави й умови матеріальної відповідальності працівників.

Підстави матеріальної відповідальності працівників. Трудове майнове правопорушення: порушення працівником трудових обов'язків; наявність заподіяної працівником прямої дійсної шкоди майну роботодавця. Умови матеріальної відповідальності працівників: протиправні дії (бездіяльність) працівників; причинний зв'язок між протиправними діями (бездіяльністю) працівників та їх наслідком у вигляді шкоди, що настала; вина працівника, що заподіяв шкоду зумисне або через необережність. Види матеріальної відповідальності працівників. Обмежена матеріальна відповідальність працівників та її розмір. Випадки обмеженої матеріальної відповідальності працівників.

Повна матеріальна відповідальність працівників. Випадки повної матеріальної відповідальності. Підвищена матеріальна відповідальність працівників. Письмові договори про повну матеріальну відповідальність. Визначення розміру шкоди. Порядок покриття шкоди, заподіяної працівником: добровільно, за розпорядженням роботодавця, у судовому порядку.

Матеріальна відповідальність роботодавця за шкоду, заподіяну працівникові. Випадки матеріальної відповідальності роботодавця перед працівником. Порушення роботодавцем права працівника на працю. Порушення роботодавцем права працівника на здорові і безпечні умови праці - незабезпечення роботодавцем здорових і безпечних умов праці при виконанні працівником трудових обов'язків.

Тема 10. Правове регулювання охорони праці.

Поняття охорони праці та її значення. Законодавство про охорону праці. Право працівника на охорону праці. Гарантії прав на охорону праці при укладанні трудового договору та під час роботи. Організація охорони праці на виробництві. Повноваження роботодавця у сфері охорони праці. Повноваження працівників у сфері охорони праці. Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій. Навчання з питань охорони праці. Служба охорони праці на підприємстві. Комісії з питань охорони праці.

Спеціальні правила охорони праці на важких, шкідливих і небезпечних роботах. Право працівника на пільги і компенсації за важкі, шкідливі та небезпечні умови праці. Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. Перелік обставин, за яких настає страховий випадок державного соціального страхування громадян: а) від нещасного випадку на виробництві та б) через ймовірність професійного захворювання. Поняття нещасного випадку та професійного захворювання.

Охорона праці неповнолітніх. Заборона застосування праці неповнолітніх на важких роботах, роботах із шкідливими і небезпечними умовами праці та на підземних роботах. Вік прийняття на роботу. Медичний огляд неповнолітніх віком до 18 років. Заборона залучення неповнолітніх до нічних, понаднормових робіт і робіт у вихідні дні. Пільги щодо робочого часу та надання відпусток. Тривалість робочого часу неповнолітніх. Інші умови праці неповнолітніх, що визначені законодавством.

Тема 11. Трудові спори.

Загальна характеристика трудових спорів. Поняття і види трудових спорів. Класифікація трудових спорів. Причини виникнення трудових спорів. Органи, що розглядають трудові спори.

Принципи розгляду трудових спорів. Підвідомчість трудових спорів. Індивідуальні трудові спори. Органи з розгляду індивідуальних трудових спорів. Комісія з трудових спорів (КТС): порядок створення, компетенція. Порядок і строки розгляду індивідуального трудового спору в КТС. Винесення рішення та його виконання. Розгляд індивідуальних трудових спорів у місцевих судах.

Колективні трудові спори. Органи з вирішення колективних трудових спорів: примирна комісія; трудовий арбітраж. Порядок їх створення та компетенція. Порядок прийняття і виконання рішення щодо колективного трудового спору. Незалежний посередник. Національна служба посередництва і примирення. Право на страйк і його реалізація. Правові наслідки законного і незаконного страйку.

Тема 12. Нагляд і контроль за дотриманням законодавства про працю.

Поняття і система органів з нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю та їх повноваження. Види нагляду та контролю за додержанням законодавства України про працю.

Державний нагляд і державний контроль за додержанням законодавства про працю. Повноваження місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування у сфері охорони праці. Громадський контроль за додержанням законодавства про працю: професійні спілки, спеціальні органи у складі профспілок - правова і технічна інспекція праці, трудові колективи та їх постійний орган - рада трудового колективу та ін.

Юридична відповідальність за порушення законодавства України про працю. Кримінальна відповідальність. Адміністративна відповідальність. Дисциплінарна відповідальність. Матеріальна відповідальність.

Змістовий модуль 2. Правове регулювання соціального забезпечення працівників.

Тема 13. Правові відносини з соціального забезпечення.

Поняття та види соціально-забезпечувальних правовідносин. Видове різноманіття правовідносин у сфері соціального забезпечення. Матеріальні та процедурні правовідносини.

Суб'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин. Громадяни як суб'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин. Уповноважені державою органи та організації як суб'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин: а) державні органи; б) соціальні фонди; в) інші державні організації, підприємства та установи.

Зміст соціально-забезпечувальних правовідносин. Юридичні факти, які зумовлюють виникнення, зміну чи припинення соціально-забезпечувальних правовідносин.

Трудовий стаж. Поняття, ознаки та види стажу, як умови виникнення права на соціальне забезпечення. Кількісні та якісні характеристики трудового стажу. Загальний трудовий стаж. Періоди, що зараховуються до стажу роботи. Спеціальний трудовий стаж. Вислуга років та порядок її обчислення. Юридичне значення спеціального трудового стажу.

Страховий стаж: поняття та значення. Особливості обчислення та підтвердження страхового стажу з окремих видів загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Тема 14. Соціальні ризики.

Поняття та правові ознаки соціального ризику. Ознаки соціального ризику як інституту права соціального забезпечення. Класифікація соціальних ризиків: за критерієм організаційно-правової форми соціального забезпечення та за змістом. Непрацездатність як соціальний ризик. Види непрацездатності. Об'єктивно-фізіологічна та об'єктивно-юридична непрацездатність (реальна та презюмована). Юридичні факти, що зумовлюють постійну непрацездатність.

Пенсійний вік. Поняття, ознаки та причини інвалідності. Порядок встановлення інвалідності. Групи інвалідності. Загальне захворювання. Трудове каліцтво та професійне захворювання. Поняття, порядок встановлення та підтвердження тимчасової втрати працездатності. Юридичні факти, що зумовлюють тимчасову непрацездатність громадянина. Листок непрацездатності.

Втрата годувальника як соціальний ризик. Непрацездатні члени сім'ї померлого годувальника.

Тема 15. Види соціального забезпечення в Україні.

Поняття, види та особливості організаційно-правових форм соціального забезпечення. Законодавство України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Поняття соціального страхування, його види та організаційні засади. Поняття страховиків та страхувальників. Страховий випадок як об'єкт загальнообов'язкового державного соціального страхування. Організація пенсійного страхування в Україні. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування". Організація обов'язкового соціального страхування у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю. Соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності. Соціальне страхування на випадок безробіття. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття". Відповідальність платників обов'язкових страхових внесків за ухилення від реєстрації і сплати внесків

Тема 16. Пенсійне забезпечення в Україні.

Поняття, види та ознаки пенсій. Пенсія за віком: загальна характеристика. Умови призначення пенсії за віком. Обчислення пенсії за віком. Надбавки до пенсії за віком.

Пільгові підстави права на пенсію за віком. Порядок призначення та обчислення.

Пенсії в разі інвалідності: а) внаслідок нещасного випадку, інших випадків трудового каліцтва чи професійного захворювання; б) внаслідок загального захворювання. Розміри пенсії в разі інвалідності. Надбавки на догляд.

Пенсії в разі втрати годувальника. Порядок їх призначення і виплати. Особи, що мають право на призначення такої пенсії.

Порядок призначення та виплати пенсій. Пенсійний фонд України. Повноваження Пенсійного фонду України.

Пенсії за вислугу років. Види пенсій за вислугу років.

Правове регулювання надання пенсій військовослужбовцям та деяким іншим особам.

Тема 17. Соціальні допомоги та соціальні послуги.

Правові ознаки та види страхових допомог. Підстави для надання допомоги в разі тимчасової непрацездатності. Розміри допомоги у разі тимчасової непрацездатності. Допомога у зв'язку із вагітністю та пологами.

Страхові виплати у зв'язку з нещасним випадком і професійним захворюванням. Моральна (немайнова) шкода, заподіяна умовами виробництва. Страхова допомога на поховання.

Допомоги у зв'язку з безробіттям: види, підстави і розміри. Умови надання допомоги у разі часткового безробіття. Порядок призначення і виплати страхових допомог.

Поняття, ознаки та види державних соціальних допомог. Принципи, за якими виплачуються державні соціальні допомоги. Органи, що призначають державні допомоги. Джерела виплат. Допомоги малозабезпеченим сім'ям. Допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю.. Порядок призначення та виплати допомог та надбавок. Допомога на поховання як вид державної соціальної допомоги. Державні допомоги сім'ям з дітьми: допомога в разі вагітності та пологів; одноразова допомога при народженні дитини; допомога у зв'язку із усиновленням; допомога по догляду за дитиною; допомога на дітей, які перебувають під опікою і піклуванням; допомога самотнім матерям. Порядок призначення та виплати державних соціальних допомог. Соціальні послуги.

3. ОБСЯГ І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Для варіанту вивчення дисципліни як обов'язкового компоненту освітніх програм

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
		Усього	в т.ч.			
			Л	П (С)	Лаб	СРС
Змістовий модуль 1 Правове регулювання трудових відносин та безпеки праці						
1.	Трудові правовідносини	10	2	2		6
2.	Джерела трудового права	10	2	2		6
3.	Зайнятість та працевлаштування	10	2	2		6
4.	Соціальний діалог у сфері праці. Види угод та договорів	10	2	2		6
5.	Трудовий договір	20	4	4		8
6.	Правове регулювання робочого часу та відпочинку	10	2	2		6
7.	Правове регулювання оплати праці. Гарантійні та компенсаційні виплати	10	2	2		6
8.	Дисципліна праці	10	2	2		6
9.	Матеріальна відповідальність учасників трудових відносин	10	2	2		6
10.	Правове регулювання охорони праці	10	2	2		6
11.	Трудові спори	10	2	2		6
12.	Нагляд та контроль за дотриманням законодавства про працю	10	2	2		6
Змістовий модуль 2 Правове регулювання соціального забезпечення працівників						
13.	Правовідносини з соціального забезпечення	10	2	2		6
14.	Соціальні ризики	10	2	2		6
15.	Види соціального забезпечення в Україні	10	2	2		6
16.	Пенсійне забезпечення в Україні	10	2	2		10
17.	Соціальні допомоги	10	2	2		6
Усього годин		180	36	36	0	108

тут і далі: Л – лекції, П (С) – практичні (семінарські) заняття, Лаб – лабораторні заняття, СРС – самостійна робота студентів.

Для варіанту вивчення дисципліни як вибіркового компоненту освітніх програм

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
		Усього	в т.ч.			
			Л	П (С)	Лаб	СРС
Змістовий модуль 1 Правове регулювання трудових відносин та безпеки праці						
18.	Трудові правовідносини	8	2	2		4
19.	Джерела трудового права	8	2	2		4
20.	Зайнятість та працевлаштування	8	2	2		4
21.	Соціальний діалог у сфері праці. Види угод та договорів	8	2	2		4
22.	Трудовий договір	16	4	4		8
23.	Правове регулювання робочого часу та відпочинку	8	2	2		4
24.	Правове регулювання оплати праці. Гарантійні та компенсаційні виплати	8	2	2		4
25.	Дисципліна праці	8	2	2		4
26.	Матеріальна відповідальність учасників трудових відносин	8	2	2		4
27.	Правове регулювання охорони праці	8	2	2		4
28.	Трудові спори	8	2	2		4
29.	Нагляд та контроль за дотриманням законодавства про працю	8	2	2		4
Змістовий модуль 2 Правове регулювання соціального забезпечення працівників						
30.	Правовідносини з соціального забезпечення	8	2	2		4
31.	Соціальні ризики	8	2	2		4
32.	Види соціального забезпечення в Україні	8	2	2		4
33.	Пенсійне забезпечення в Україні	14	2	2		10
34.	Соціальні допомоги	8	2	2		4
Усього годин		150	36	36	0	78

тут і далі: Л – лекції, П (С) – практичні (семінарські) заняття, Лаб – лабораторні заняття, СРС – самостійна робота студентів.

4. ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ

4.1 Розподіл балів за контрольними точками та графік їх виконання

Тижні	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	Всього	
Види контр. точок																				
Робота на практичних заняттях	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2	3	2	50	
Складання індивідуальних завдань											10						10		20	
Модульні контрольні роботи												15						15	30	
Всього												60						40	100	

4.2 Зміст та вимоги до контрольних точок

Назва контрольної точки	Опис контрольної точки, порядок її проходження та отримання балів
Робота на практичних заняттях	Оцінка за роботу на практичному (семінарському) занятті оголошується наприкінці заняття і може бути оскаржена одразу ж. Періодичне оцінювання на практичних заняттях проводиться в години навчальних занять. Полягає в перевірці ступеня оволодіння здобувачем теоретичними та практичними навичками. Форми аудиторної роботи: аналіз теоретичних питань та судової практики, обговорення конкретних ситуацій, виконання тестових завдань на платформі Moodle. Набрана можлива кількість балів – від 0 до 50 балів.
Складання індивідуального завдання	Підготовлене завдання у вигляді файлу *.docx, або *.pdf розміщується у відповідному розділі дисципліни в Moodle і перевіряється протягом тижня після завершення терміну подачі. Оскарження оцінки може бути здійснене на останньому практичному занятті модуля. Всього передбачено два індивідуальних завдання (по одному на кожний модуль). Мах 10 балів за кожне завдання. Індивідуальне завдання виконується в години самостійної роботи та сприяє поглибленню і закріпленню теоретичних знань, отриманих здобувачами практичних заняттях та самостійному вивченню дисципліни. Індивідуальне завдання містить: практичні ситуативні завдання. <ul style="list-style-type: none"> - завдання виконані належним чином з посиланням на законодавство України. Оформлення роботи цілком відповідає вимогам – індивідуальне завдання оцінюється в 10 балів; - завдання в основному виконані з посиланням на законодавство України, але є незначні неточності – індивідуальне завдання оцінюється в 8 балів; - завдання в основному виконано, але є невірне тлумачення законодавства – індивідуальне завдання оцінюється в 5 балів; - завдання не всі виконані і без посилання на законодавство України – індивідуальне завдання оцінюється в 3 балів; - завдання не виконані, аналіз відповідного законодавства відсутній. Або робота не представлена у встановлений термін – індивідуальне завдання оцінюється в 0 балів.
Модульні контрольні роботи	МКР виконуються в Moodle під час останнього практичного заняття в модулі за 1 годину 30 хвилин. В разі неявки або неможливості виконання МКР з поважних причин на таке заняття допускається відкриття виконання МКР за погодженням з викладачем в інший час асинхронно. Кількість спроб:2. Кожна модульна контрольна робота включає блок тестових завдань з матеріалу модуля (мах 15 балів). Тестові завдання являють собою тести множинного вибору з однією вірною відповіддю. Тести оцінюються за співпадінням з правильною відповіддю.

Додаткові зауваження:

– здобувач вищої освіти може оскаржити отримані оцінки в порядку, передбаченому Положенням про організацію освітнього процесу ([Нормативні документи : Polytechnic \(metinvest.university\)](#)) та Положенням про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій ([Академічні політики : Polytechnic \(metinvest.university\)](#));

– оцінки, отримані за роботу на практичних заняттях, не можуть бути відпрацьовані або покращені, окрім процедури оскарження, оцінки за інші види поточного контролю можуть бути покращені за індивідуальною домовленістю з викладачем;

– викладач не має права знижувати оцінку за індивідуальне завдання або модульну контрольну роботу, якщо вони не були складені вчасно, однак в разі, якщо така робота була оцінена пізніше, ніж момент завершення теоретичного навчання у семестрі, то відповідна оцінка не враховується у рейтингу здобувачів освіти.

4.3 Форма підсумкового контролю. Порядок визначення підсумкової оцінки

	Варіант вивчення як обов'язкової	Варіант вивчення як вибіркової
Форма підсумкового контролю	Письмовий екзамен за матеріалами курсу	Залік, тобто підсумкова оцінка, виставляється як сума оцінок поточного контролю без проведення додаткових контрольних заходів
Умови допуску до підсумкового контролю	не менше 35 балів. Якщо здобувачі освіти в результаті самооцінки академічного прогресу не впевнені, що набрали 35 балів за поточну успішність, складуть іспит на 85 балів і вище, то вони мають підвищити власні результати поточного контролю до прийнятних рівня	якщо сума оцінок за поточний контроль за семестр становить менше 60 балів, необхідно відпрацювати відповідні види контролю поточної успішності до звершення теоретичного навчання
Порядок визначення підсумкової оцінки	<p>Для варіанту заліку:</p> <ul style="list-style-type: none"> якщо протягом семестру за результатами поточного контролю здобувач освіти набрав менше 60 балів, то під час екзаменаційної сесії йому надається змога отримати/покращити власний результат з усіх видів поточного контролю, крім активності на навчальних заняттях; в разі, якщо протягом семестру за результатами поточного контролю або в процесі покращення власних результатів здобувач освіти набрав більше 60 балів, йому виставляється фактична сума балів і оцінка «залік», в іншому випадку – «незалік». <p>Для варіанту екзамену:</p> <ul style="list-style-type: none"> підсумкова оцінка (ПО) визначається як середнє арифметичне поточної успішності з навчальної дисципліни (О) та оцінки, отриманої під час іспиту (І). В разі, якщо оцінка, отримана на іспиті, менше 60 балів, підсумкова оцінка дорівнює оцінці іспиту: $\begin{cases} \text{ПО} = \frac{O + I}{2}, & \text{якщо } I \geq 60 \\ I, & \text{якщо } I < 60 \end{cases}$	
Порядок проходження екзамену	Екзамен складається на платформі Moodle у визначений розкладом екзаменаційної сесії період; до складу завдань екзамену (100 балів) входять 100 тестових завдань множинного вибору з однією вірною відповіддю (по 1 балу). Екзамен оцінює ступінь володіння юридичною термінологією та технікою правозастосування за проблематикою всього курсу. На складання екзамену надається 1 спроба. Порядок оскраження екзаменаційної оцінки визначений у розділі 10 Положення про організацію освітнього процесу ((Нормативні документи : Polytechnic (metinvest.university)))	

Відповідність між прийнятими в університеті шкалами оцінки наведена в таблиці.

Бальна шкала	Рівні	Характеристика	Традиційні шкали	
			Іспит	Залік
90-100	A	Студент демонструє видатний рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, що засвідчують його безумовну готовність до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом	Відмінно	Залік
82-89	B	Студент виявляє вищий за середній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, в його знаннях або діях присутні незначні помилки	Добре	
75-81	C	Студент виявляє середній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання		

Бальна шкала	Рівні	Характеристика	Традиційні шкали	
			Іспит	Залік
		та/або професійної діяльності за фахом, в його знаннях або діях присутні деякі значущі помилки		
67-74	D	Студент виявляє задовільний рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, в його знаннях або діях наявні суттєві помилки	Задовільно	
60-66	E	Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати вивчення навчальної дисципліни		
35-59	FX	Низка запланованих результатів навчання не досягнуті. Рівень наявних результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом	Незадовільно	Незалік
0-34	F	Результати навчання відсутні або критично низькі		

4.4 Особливі підходи до визнання результатів навчання

– В разі, якщо дисципліна є обов'язковою для здобувача освіти, і він засвоїв повністю або частково відповідні програмні результати навчання під час отримання освіти на попередніх або такому ж рівні (дисципліни «Трудове право», «Право соціального забезпечення» та ін.), то кредити та оцінка з дисципліни може бути перезарахована в порядку, передбаченому Положенням про організацію освітнього процесу ([Нормативні документи : Polytechnic \(metinvest.university\)](#)). Консультацію з даного питання можна отримати у викладача, куратора або гаранта освітньої програми, завідувача кафедри, за якою закріплено цю дисципліну;

– В разі, якщо здобувач освіти обрав цю дисципліну як дисципліну вільного вибору, не зважаючи на той факт, чи вивчалася вона раніше, оцінка та кредити з цієї дисципліни не перезараховуються;

– В разі, якщо здобувач освіти хотів би самостійно вивчити певні курси з проблематики захисту прав працівників у сфері праці та соціального забезпечення (наприклад, HELP або інших платформ відкритих курсів вітчизняних та/або закордонних університетів), то 1) доцільно звернутися до списку рекомендованих вебресурсів або проконсультуватися з викладачем на предмет релевантності самосійтно знайденого освітнього ресурсу програмі дисципліни; 2) в разі успішності опанування такого курсу, яке підтверджується сертифікатом або іншим способом, такому здобувачу у порядку, визначеному Положенням про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті [Нормативні документи : Polytechnic \(metinvest.university\)](#), такі результати можуть бути зараховані замість оцінки з певного виду поточного контролю;

– В разі, якщо здобувач освіти реалізував певний вид наукової роботи (тези, стаття, результативна участь у студентській олімпіаді тощо), то у порядку, визначеному Положенням про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті [Нормативні документи : Polytechnic \(metinvest.university\)](#), такі результати можуть бути зараховані замість оцінки з певного виду поточного або навіть підсумкового контролю; консультацію з питань визнання результатів неформальної та інформальної освіти можна отримати в уповноваженої особи від кафедри, яка викладає дисципліну; перелік таких осіб можна знайти за посиланням [Студентам : Polytechnic \(metinvest.university\)](#).

5. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базові

1. Трудове право : підручник / за заг. ред. О. М. Ярошенко. Харків, 2022. 376 с.
2. Щербина В. І., Соцький А. М. Трудове право України : підручник. Чернівці : Технодрук, 2021. 552 с.
3. Трудове право України : підручник / С. М. Бортник та ін. Харків, 2019. 408 с.
4. Трудове право України : підручник / за ред. М. І. Іншин, В.Л. Костюк. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 600 с.
5. Венедиктов С. В. Міжнародне та порівняльне трудове право : підручник. Київ : Діа, 2023. 260 с.
6. Кучма О. Л. Сіньова Л. М. Право соціального забезпечення України : навчальний посібник. Київ : ФОП Маслаков, 2019. 306 с.
7. Право соціального забезпечення : навчальний посібник / Г. І. Чанишева та ін.; за заг. ред. Г. І. Чанишевої. Одеса, 2022. 266 с.

Додаткові

1. Трудове право України : навчальний посібник. Львів : «Галицька видавнича спілка», 2022. 312 с.
2. Ярошенко О. М., Серeda О. Г., Луценко О. Є. Трудове право та право соціального забезпечення : навч. посіб. для підгот. до іспиту. Харків : Право, 2021. 258 с.
3. Венедіктов С. В. Трудове право Сполучених Штатів Америки : монографія. Київ : Ніка-Центр, 2018. 168 с.
4. Рим О. М. Трудове право Європейського Союзу : монографія. Львів : «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2020. 596 с.
5. Thüsing G. European Labour Law. Verlag C. H. Beck oHG, 2012. 209 p.
6. Sarah De Groof Working time and flexibility in Belgium. IUS Labor. № 1. 2016. 167 p.
7. Kniazkova L., Karatumanova A. LEGAL REGULATION OF LABOR RELATIONS IN CANADA. *The 41st International scientific and practical conference "Priority Areas of Modern Science"* (21 - 22 November, 2022) Nika Publishing, Liverpool, Great Britain. 2022. P. 77-82.
8. Князькова Л. М., Черних Є. М. Щодо імплементації Європейських стандартів безпеки праці у вітчизняне законодавство. *МНТК «MININGMETALTECH 2023 – Гірничо-металургійний комплекс: інтеграція бізнесу, технологій та освіти»* (м. Запоріжжя, 29-30 листопада 2023 р.). Запоріжжя, 2023. Т. 2. С.121-124.
9. Князькова Л. М. Деякі питання впровадження стандартів Європейського Союзу у праві соціального забезпечення України. *Актуальні проблеми приватного та публічного права* : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 95-річчю від дня народження члена-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О. І., Ломжа-Харків, 29 березня 2024 р. Łomża–Харків, 2024. С. 214-217.
10. Князькова Л. Дистанційна робота: застосування у період воєнного стану. *Правова наука і державотворення в Україні в умовах сучасних викликів, породжених російською воєнною агресією: теорія, практика, перспективи*

-
- розвитку : матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару (м. Кривий Ріг, 24 травня 2024 року). Кропивницький : ДонДУВС, 2024. С.173-176.
11. Князькова Л. Призупинення трудового договору: формування судової практики. *Сучасний розвиток державотворення та правотворення в Україні: проблеми теорії та практики* : матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 2024. С. 92-95.
 12. Князькова Л. М. Своєчасне виконання судового рішення: гарантія забезпечення соціальних прав. *Актуальні проблеми науки та освіти* : матеріали XXVI підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ. Київ, 2024. С. 72-75.
 13. Князькова Л. М. Захист соціальних прав громадян України на шляху до Європейської інтеграції. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. №4. С.163-171. URL: http://sulj.oduvs.od.ua/archive/2022/4/part_2/25.pdf.
 14. Князькова Л. М. Деякі питання соціального захисту внутрішньо переміщених осіб. *Юридичний науковий електронний журнал Запорізького національного університету*. 2021. №2. С. 127-130. URL: http://www.lsej.org.ua/2_2021/32.pdf.
 15. Князькова Л. М. Напрями соціального захисту населення у зв'язку з військовою агресією Росії проти України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2022. №1 С. 64-69. URL: http://pju.nuoua.od.ua/v1_2022/14.pdf.

Web-ресурси

1. Верховна Рада України : веб-сайт. URL: <https://www.rada.gov.ua/> (дата звернення: 20.08.2024).
2. Кабінет міністрів України : веб-сайт. URL: [Головна | Кабінет Міністрів України \(kmu.gov.ua\)](http://kmu.gov.ua) (дата звернення: 20.08.2024).
3. Національний Банк України : веб-сайт. URL: [Національний банк України \(bank.gov.ua\)](http://bank.gov.ua) (дата звернення: 20.08.2024).
4. Міністерство юстиції України : веб-сайт. URL: <https://minjust.gov.ua/> (дата звернення: 20.08.2024).
5. Міністерство соціальної політики України : веб-сайт. URL: [Міністерство соціальної політики України. Головна. \(msp.gov.ua\)](http://msp.gov.ua) (дата звернення: 20.08.2024).
6. Верховний Суд України : веб-сайт. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/> (дата звернення: 20.08.2024).
7. Європейська програма освіти прав людини для юридичних фахівців (HELP) : веб-сайт. URL: <https://help.elearning.ext.coe.int/enrol/index.php?id=3388#section-0> (дата звернення: 20.08.2024).
8. Захист прав людей з інвалідністю : Prometheus. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:FFR+PRPD101+2020_T1 (дата звернення: 20.08.2024).
9. Від навчання до працевлаштування : Prometheus. URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-plus/scholarship-usaid/> (дата звернення: 20.08.2024).
10. Labour Rights as Human Rights=Трудові права як права людини : веб-сайт. URL: <https://help.elearning.ext.coe.int/course/view.php?id=1748> (дата звернення: 20.08.2024).
11. Діалог та медіація: Шлях до порозуміння : Prometheus. URL: <https://courses.prometheus.org.ua/courses/coursev1:Prometheus+MEDIATE101>

-
- [+2020_T1/about](#) дата звернення: 20.08.2024).
12. Працюйте розумніше, а не більше: управління часом для особистої та професійної продуктивності : Coursera. URL: <https://www.coursera.org/learn/upravlinnya-chasom> (дата звернення: 20.08.2024).
 13. Міністерство освіти і науки України : веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/> (дата звернення: 20.08.2024).
 14. Національна бібліотека України ім. Вернадського. : веб-сайт. URL: www.nbuv.gov.ua (дата звернення: 20.08.2024).
 15. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. : веб-сайт. URL: <https://nlu.org.ua/> (дата звернення: 20.08.2024).
 16. Kortext : веб-сайт. URL: <https://kortext.com/> (дата звернення: 20.08.2024).
 17. Research4life : веб-сайт. URL: <https://portal.research4life.org/> (дата звернення: 20.08.2024).
 18. Інституційний репозитарій ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» : веб-сайт. URL: <https://dspace.mipolytech.education/home> (дата звернення: 20.08.2024).
 19. Центральна державна науково-технічна бібліотека гірничо-металургійного комплексу України : веб-сайт. URL: <http://cgntb.dp.ua/> (дата звернення: 20.08.2024).

6. АКАДЕМІЧНІ ПОЛІТИКИ

Як член спільноти Технічного університету «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» Ви маєте дотримуватися певних стандартів та академічної політики:

– **Академічна недоброчесність** вигляді академічного плагиату; фабрикації; фальсифікації; списування обману; хабарництва; необ'єктивного оцінювання; надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання; впливу у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання – прямо заборонено (докладніше про це – у Положенні про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників ТОВ ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»); і в разі виявлення – **відповідний захід контролю (контрольну точку) буде оцінено в 0 балів за з наступним повідомленням декану факультету та голові комісії з академічної доброчесності Університету.**

– В разі випадку надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання; впливу у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання студент може оскаржити процедури оцінювання за процедурами, передбаченими Положенням про організацію освітнього процесу (розділ 10).

– Матеріали в рамках курсу, захищені авторським правом, можуть бути використані лише тільки здобувачами освіти, яким призначено даний курс і для

цілей, пов'язаних з цим курсом і не можуть поширюватися.

- Спілкування з однокурсниками та викладачем має бути професійним та ввічливим.

- Очікується, що Ви перевірятимете всі Ваші письмові повідомлення, включаючи поштові повідомлення та повідомлення у MS Teams на коректність змісту та мови.

- Університет прагне підтримувати середовище, вільне від дискримінації або дискримінаційних домагань, спрямованих на будь-яку людину або групу в межах своєї спільноти - здобувачів освіти, співробітників або відвідувачів.

Докладніше про академічні політики стосовно етичності поведінки, академічної доброчесності та протидію булінгу можна дізнатися за посиланням: [Академічні політики - Polytechnic \(metinvest.university\)](https://metinvest.university/uk/academic-policies)